

LIETUVOS ARCHITEKTŲ RŪMAI

Kalvarijų g. 1, Vilnius. Tel. (+370 5) 2754241, el. p. info@architekturumai.lt, www.architekturumai.lt
Atsiskaitomoji sąskaita LT50 7044 0600 0606 7130 AB SEB, kodas 70440. Įstaigos kodas 301111540

Lietuvos Respublikos savivaldybėms

2024-11-08 Nr. S24/11/275

**Kauno regioninei architektūros tarybai
Klaipėdos regioninei architektūros tarybai
Panevėžio regioninei architektūros tarybai
Šiaulių regioninei architektūros tarybai
Vilniaus regioninei architektūros tarybai**

DĖL ARCHITEKTŪRINIŲ KONKURSŲ OBJEKTŲ SĄRAŠŲ TVIRTINIMO SAVIVALDYBĖSE ĮGYVENDINANT LIETUVOS RESPUBLIKOS ARCHITEKTŪROS ĮSTATYMO REIKALAVIMUS

Lietuvos architektų rūmai (toliau – **Rūmai**) periodiškai atlikdami architektūrinės veiklos stebėseną, atkreipia Lietuvos savivaldybių dėmesį į jau daugiau kaip 7 metus besitęsiantį Architektūros įstatymo 13 straipsnio 2 dalies reikalavimų neįgyvendinimą. Rūmų duomenimis iš 60 savivaldybių tik 8 skirtinga apimtimi yra įgyvendinę šį įstatymo reikalavimą ir įvardinę objektus identifikuojančius požymius, kuriems esant turi būti organizuojami architektūriniai konkursai.

Primename, kad architektūrinis konkursas yra efektyviausias būdas pritraukti daugiau suinteresuotų architektų ir sulaukti didžiausio kiekio pasiūlymų, architektūriniu, urbanistiniu, valstybiniu ar viešojo intereso požiūriu svarbaus, objekto vystymui ar įgyvendinimui. Architektūriniai konkursai skirti gauti geriausias teritorijų vystymo urbanistines ir (ar) statinių architektūrinės idėjas, siekti architektūros kokybės, optimalaus kokybės ir kainos santykio.

Teismų praktikoje išaiškinta, kad privaloma konkurso procedūra turi būti taikoma **esant dviejų būtinųjų sąlygų visumai**: a) objektas turi patekti į vieną iš Architektūros įstatymo 13 straipsnio 2 dalies 1-6 papunkčiuose išvardintų objektų (statinių) kategoriją, pvz., statinys privalo būti miesto ar miestelio senamiestyje ar jo istorinėje dalyje, registruotoje Kultūros vertybių registre, ar centrinėje miesto dalyje arba būti nekilnojamojo kultūros paveldo objektas; b) toks objektas turi būti pripažintas reikšmingu architektūriniu, urbanistiniu, valstybiniu ar viešojo intereso požiūriu savivaldybės tarybos sprendimu.¹ Pažymime, kad savivaldybių taryboms vengiant priimti sprendimą dėl reikšmingų architektūrinių konkursų objektų savivaldybės teritorijoje yra ne tik ignoruojama įstatymų leidėjo valia, bet ir apribojama galimybė architektūriniu, urbanistiniu, valstybiniu ar viešojo intereso požiūriu svarbaus objekto architektūrinės idėjos ar vystymo koncepcijos atranką vykdyti iš platesnio pasiūlymų kiekio, palyginti šias idėjas tarpusavyje ir surasti geriausiai Architektūros įstatymo 11 straipsnyje nustatytus kokybės kriterijus išpildančią idėją. **Nesant priimto savivaldybės tarybos sprendimo, nebelieka galimybės identifikuoti konkurso objektus ir architektūriniai konkursai yra neorganizuojami apskritai**, kas išryškėja ir Rūmams atliekant Architektūros įstatymo 13 straipsnio 5 dalyje numatytą architektūrinių konkursų sąlygų derinimo funkciją, t. y. konkursai organizuojami tik savivaldybėse, kuriose priimti atitinkami savivaldybių tarybų sprendimai.

Suprantame, kad architektūrinių konkursų objektų identifikavimas yra sudėtingas ir atsakingas procesas reikalaujantis ne tik išsamaus savivaldybėje susiformavusio istorinio, gamtinio ir urbanistinio konteksto išmanymo, bet ir ekspertinių architektūros ir architektūrinių konkursų organizavimo žinių bei patirties. Dėl šios priežasties, Rūmai teigiamai vertina 2024-05-01 įsigaliojusius Architektūros įstatymo 13 straipsnio 2 dalies pakeitimus, kuriais numatytas regioninių architektūros tarybų (toliau – **RAT**) dalyvavimas – rekomendacijos teikimas – savivaldybių taryboms

---

¹ 2021 m. kovo 16 d. Vilniaus apygardos administracinio teismas sprendime byloje Nr. e2-1648-855/2021

tvirtinant architektūrinių konkursų objektus identifikuojančių požymių sąrašus. Primename, kad RAT yra kolegialus organas, sudaromas iš 5 skirtingų institucijų - Rūmų, Lietuvos architektų sąjungos, Lietuvos kraštovaizdžio architektų sąjungos, universitetinių aukštųjų mokyklų ir Lietuvos Respublikos restauratorių sąjungos renkamų ir (ar) deleguojamų architektūros srities specialistų. Rūmų vertinimu, **RAT ir savivaldybių bendradarbiavimas architektūrinių konkursų klausimu gali būti ne tik epizodiškas, RAT teikiant savo vertinimą dėl jau parengto savivaldybės tarybos sprendimo projekto, bet apimti ir RAT dalyvavimą inicijuojant objektų sąrašo rengimą bei teikiant savo rekomendacijas dar projekto rengimo etape.** Pats pasiruošimas architektūrinių konkursų objektų požymių identifikavimui ir šių objektų sąrašo formavimui galėtų ir prasidėti būtent svarstymu RAT. Siekdami paskatinti aktyvesnę ir operatyvesnę įstatymo reikalavimų įgyvendinimą Rūmai kartu kreipiasi ir į visas 5 RAT su **siūlymu, vadovaujantis Architektūros įstatymo 18 straipsnio 14 dalimi, savo iniciatyva pradėti architektūrinių konkursų objektų identifikavimo ir rekomendacijos teikimo savivaldybėms procedūrą.**

Kviečiame savivaldybių, tarybas ir savivaldybių vyriausiuosius architektus vadovautis Architektūros įstatymo reikalavimais ir bendradarbiauti su savo regiono RAT - pagelbėti surenkant svarstymui reikalingą medžiagą, aktyviai dalyvauti posėdžiuose ir bendromis pastangomis rasti tinkamą būdą įvertinti kiekvienos savivaldybės ypatumus, siekiant apibrėžti architektūrinių konkursų objektus.

PRIDEDAMA:

Architektūros įstatymo 13 str. 2 d. reglamentavimo įgyvendinimas - RAT veiklos teritorijos pasiskirstymas, 15 skaidrių.

Lietuvos architektų rūmų pirmininkas

Algimantas Pliučas